

Βιβλιογραφικές αναφορές

Οι βιβλιογραφικές αναφορές, τόσο στο κείμενο (citation) όσο και στην ενότητα της Βιβλιογραφίας (Reference), πρέπει να ακολουθούν το **APA style (7th ed.)**.

Στη συνέχεια δίνονται οδηγίες για βασικές περιπτώσεις, σύμφωνα με το εγχειρίδιο "Publication Manual of the American Psychological Association" (7th edition, 2020). Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τις ιστοσελίδες¹ <https://apastyle.apa.org> και <https://apastyle.apa.org/blog>. Για την προσαρμογή στην ελληνική γλώσσα, άρα και την υιοθέτηση του συντακτικού της, λήφθηκαν υπόψη οι μονογραφίες:

- Πετρογιάννης Κ. (επιμ.). (2012). *Γενικές οδηγίες σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών & αναφορών - Σύστημα APA* (6th ed.). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, ΜΠΣ Σπουδές στην Εκπαίδευση.
- Αλεξανδρίδου Σ., Εμμανουηλίδου Ε. (επιμ.). (2019). *APA Citation Style (6^η εκδ.) Βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Σύντομες οδηγίες και παραδείγματα*. Κεντρική Βιβλιοθήκη ΑΠΘ.

Το παρόν κείμενο θα ανανεώνεται τακτικά, στη βάση των παρατηρήσεων των χρηστών ως προς ειδικότερες περιπτώσεις.

A. Αναφορά εντός κειμένου

Οι *ενδοκειμενικές βιβλιογραφικές αναφορές* σε επιστημονικό άρθρο παρουσιάζονται είτε σε αφηγηματική μορφή, ως ρέον κείμενο, είτε σε παρενθετική μορφή, π.χ.

αφηγηματική μορφή, ως ρέον κείμενο:

In her work about the phases of the Moon, Plummer (2012) proposed a learning progression which starts from the observational knowledge ...

παρενθετική μορφή:

Celestial Motion familiarizes the students with observations and interpretations of evidence relying on interactions between celestial objects (Plummer, 2012) ...

Οι ενδοκειμενικές βιβλιογραφικές αναφορές σε επιστημονικό άρθρο θα πρέπει να αναφέρονται **μόνον** με το επώνυμο των συγγραφέων και τη χρονολογία, παρενθετικά μεν ως: (Lijnse, 1995), ως ρέον κείμενο δε: Lijnse (1995).

Εάν υπάρχουν δύο συγγραφείς πρέπει να αναφέρονται **πάντα** και οι δύο συγγραφείς, παρενθετικά μεν ως: (Prigogine & Stengers, 1984), ως ρέον κείμενο δε: Prigogine και Stengers (1984).

---

¹ Για περαιτέρω σύντομες και λειτουργικές οδηγίες για αναφορές και βιβλιογράφηση σε APA style, 7th ed.: συμβουλευτείτε <https://www.griffith.edu.au/library/study/referencing/apa-7> και https://files.taylorandfrancis.com/tf_apa.pdf

Εάν υπάρχουν τρεις ή περισσότεροι συγγραφείς, να αναγράφεται **μόνο** το όνομα του πρώτου συγγραφέα, παρενθετικά μεν ως: (Παναγιωτόπουλος κ.ά., 2015· Duit et al., 1997) ως ρέον κείμενο δε: Παναγιωτόπουλος κ.ά. (2015), Duit et al. (1997).

Εάν υπάρχουν περισσότερες από μία αναφορές σε μία παρένθεση, αυτές να παρουσιάζονται με αλφαβητική σειρά των επωνύμων των πρώτων συγγραφέων (π.χ. Duschl et al., 2011· Komorek et al., 2001· Prigogine & Stengers, 1984). Αν υπάρχει και ελληνική καταχώρηση, αυτή να προηγείται (Παναγιωτόπουλος κ.ά., 2015· Duit et al., 1997). Ανάμεσα στο επώνυμο του πρώτου συγγραφέα και του «et al.» (από το λατινικό et alii, και άλλοι) ή του «κ.ά.» δεν τίθεται κόμμα (,). Το κόμμα (,) διαχωρίζει τους συγγραφείς από το έτος δημοσίευσης στην παρενθετική αναφορά. Η διάκριση των αναφορών μεταξύ συγγραφέων στην ίδια παρενθετική αναφορά γίνεται με «'».

Εάν υπάρχουν αναφορές σε δημοσιεύσεις με ακρωνύμιο, στην πρώτη αναφορά να γίνονται περιφραστικά, ενώ στις επόμενες μόνον με το ακρωνύμιο, π.χ. στην πρώτη αναφορά (National Generation Science Standards [NGSS], 2013) ή National Generation Science Standards (NGSS, 2013), ενώ στις επόμενες ως: (NGSS, 2013) ή NGSS (2013) αντίστοιχα.

Όταν δύο εργασίες, του ίδιου έτους, τριών ή παραπάνω συγγραφέων, φαίνονται ως ίδιες με το et al. (ή το κ.ά.), ενώ δεν είναι, επιβάλλεται να γίνει αποσαφήνιση, με όσο το δυνατόν περισσότερα ονόματα: πχ. (Zoupidis, Pnevmatikos et al., 2016) σε αντιδιαστολή με: (Zoupidis, Spyrtou et al., 2016), αντί για διάκριση με αλφαβητικούς χαρακτήρες. Όταν δύο εργασίες, του ίδιου έτους, έχουν τον **ίδιο** ή τους **ιδίους** συγγραφείς, τότε διακρίνονται με αλφαβητικούς χαρακτήρες.

Όταν υπάρχει το ψηφιακό αναγνωριστικό αντικειμένου (Digital Object Identifier (DOI)), πρέπει να προστίθεται στο τέλος της αναφοράς, είτε ως υπερσύνδεσμος (hyperlink) πχ. <https://doi.org/10.1002/sce.3730790205> είτε ως σειρά αλφαριθμητικών χαρακτήρων πχ. DOI: 10.1080/03057267.2011.604476. Η πρώτη παράθεση έχει το πλεονέκτημα ότι παραπέμπει άμεσα στο άρθρο.

Οι αναφορές σε βιβλία γίνονται με την αναγραφή επωνύμου/μων συγγραφέα/έων ή επιμελητή/τών (αν πρόκειται για συλλογικό τόμο), και έτους δημοσίευσης, όπως και στα επιστημονικά άρθρα. Για παράδειγμα, παρενθετικά μεν ως: (Gibson, 1966; Lindsey & Teles, 2017), ως ρέον κείμενο δε: Gibson (1966), Lindsey and Teles (2017).

Συνοπτικά:

Αναφορά εντός κειμένου (citation)	
Ένας συγγραφέας	
παρενθετικά: (Lijnse, 1995)	ως ρέον κείμενο: Lijnse (1995)
Δύο συγγραφείς	
παρενθετικά: (Prigogine & Stengers, 1984)	ως ρέον κείμενο: Prigogine και Stengers (1984)

Commented [ΕΝΕΦΕΤ1]: Οδηγία καλής πρακτικής για την συγγραφή στην ελληνική γλώσσα.

Commented [ΕΝΕΦΕΤ2]: Πώς βάζουμε την άνω τελεία στο word:
1. Εισαγωγή συμβόλου: άνω τελεία (dot above στην ομάδα spacing modifier letters).
2. Μετά το έτος, αφήνουμε ένα διάστημα κενό, γράφουμε τον αριθμό 02D9 και πληκτρολογούμε ταυτόχρονα Alt (αριστερό) και x.

Τρεις ή περισσότεροι συγγραφείς	
παρενθετικά: (Duit et al., 1997)	ως ρέον κείμενο: Duit et al. (1997)
Ομάδα συγγραφέων με ακρωνύμιο	
1η αναφορά (περιφραστικά): παρενθετικά: (National Generation Science Standards [NGSS], 2013) ως ρέον κείμενο: National Generation Science Standards (NGSS, 2013)	
Επόμενες αναφορές: παρενθετικά: (NGSS, 2013) ως ρέον κείμενο: NGSS (2013)	

B. Πλήρης Αναφορά στην Βιβλιογραφία

Επιστημονικά άρθρα
<p>Ένας συγγραφέας: Author, A. A. (yyyy). Title of the journal article: Subtitle. <i>Journal Title</i>, ##(##), ###-###. https://doi.org/DOI</p> <p>Lijnse, P. (1995). "Developmental research" as a way to an empirically based "didactical structure" of science. <i>Science Education</i>, 79(2), 189-199. https://doi.org/10.1002/sce.3730790205</p>
<p>Δύο συγγραφείς: Author, A. A., & Author, B. B. (yyyy). Title of the journal article: Subtitle. <i>Journal Title</i>, ##(##), ###-###. https://doi.org/DOI</p> <p>Jaakkola, T. & Veermans, K. (2015). Effects of abstract and concrete simulation elements on science learning. <i>Journal of Computer Assisted Learning</i>, 31(4), 300-313. https://doi.org/10.1111/jcal.12089</p>
<p>Τρεις και περισσότεροι συγγραφείς: Author, A. A., Author, B. B., & Author, C. C. (yyyy). Title of the journal article: Subtitle. <i>Journal Title</i>, ##(##), ###-###. https://doi.org/DOI</p> <p>Duschl, R., Maeng, S., & Sezen, A. (2011). Learning progressions and teaching sequences: A review and analysis. <i>Studies in Science Education</i>, 47(2), 123-182. https://doi.org/10.1080/03057267.2011.604476</p>

Commented [ΕΝΕΦΕΤ3]: Τίτλος περιοδικού σε πλάγια γραφή.
Τόμος περιοδικού, επίσης, σε πλάγια γραφή.
Τεύχος περιοδικού, σε παρένθεση, σε ορθή γραφή.
Ο σύνδεσμος doi να είναι ενεργός.
Προσοχή στην στίξη: επώνυμο - κόμμα (,) - αρχικό ονόματος - τελεία (.) - χρονολογία σε παρένθεση -τελεία (.)

Commented [ΕΝΕΦΕΤ4]: Η αναφορά σε DOI αν δεν χωρά στην προηγούμενη σειρά, να δημιουργεί νέα σειρά, χωρίς ειδικό διάστιχο από την προηγούμενη. ΔΕΝ δημιουργούμε συλλαβισμό (hyphenation).

Commented [ΕΝΕΦΕΤ5]: Κατά APA γίνεται διάκριση μεταξύ αναφορών σε εργασίες που περιλαμβάνουν έως 20 συγγραφείς και αυτών που περιλαμβάνουν 21 ή περισσότερους συγγραφείς. Στην δεύτερη περίπτωση προτείνεται να αναγράφονται τα 20 πρώτα ονόματα ακολουθούμενα από το τελευταίο όνομα, με αποσιωπητικά ανάμεσα. Συνήθως απαντάται σε άλλα επιστημονικά πεδία.

Επικείμενη δημοσίευση (accepted):

Author, A. A., Author, B. B., & Author, C. C. (in press). Title of the journal article:
Subtitle. *Journal Title*.

Άρθρο σε συλλογικό τόμο:

Author, A. A., Author, B. B., & Author, C. C. (yyyy). Title of the book chapter: Subtitle.
In A. A. Editor & B. B. Editor (Eds.), *Title of the book: Subtitle* (pp. ###-###). Publisher
Name.

Komorek, M., Duit, R., Bücker, N., & Naujack, B. (2001). Learning process studies in the
field of fractals. Στο: H. Behrendt, H. Dahncke, R. Duit, W. Gräber, M. Komorek, A.
Kross, & P. Reiska (Eds.), *Research in science education – Past, present and future*, σελ.
95–100. Kluwer. https://link.springer.com/chapter/10.1007/0-306-47639-8_11

Μολοχίδης Α., Λεύκος Ι., Ταραμόπουλος Α., Χατζηκρανιώτης Ε. & Ψύλλος Δ. (2016).
Web-labs: Αξιολόγηση αποδοχής. Στο Α. Μικρόπουλος, Ν. Παπαχρήστος, Α.
Τσιάρα, Π. Χαλκή (επιμ.), *Πρακτικά 10^{ου} Πανελληνίου & Διεθνούς Συνεδρίου «Οι ΤΠΕ
στην Εκπαίδευση»*, σελ. 463- 470. ΕΤΠΕ. ISBN 978-960-88359-8-6.
https://www.etpe.gr/custom/pdf/proceedings/hcicte2016_proceedings.pdf

Commented [ΕΝΕΦΕΤ6]: Προφανώς, η επιλογή τριών συγγραφέων άρθρου σε συλλογικό τόμο δύο επιμελητών είναι παραδειγματική.

Commented [ΕΝΕΦΕΤ7]: Μετά τα στοιχεία της εργασίας ή του κεφαλαίου προστίθονται οι επιμελητές, ο τίτλος του συλλογικού τόμου σε πλάγια γραφή, οι σελίδες και ο εκδότης σε ορθή γραφή. Προσοχή: Στους επιμελητές το αρχικό του ονόματος προηγείται του επιθέτου. Στην ΑΡΑ 7 καταργήθηκε η αναγραφή της πόλης της έκδοσης. Πχ. το Springer, Dordrecht αναγράφεται πλέον ως Springer.

Επιστημονικά βιβλία ή συλλογικοί τόμοι

Ένας συγγραφέας:

Author, A. A. (yyyy). *Title of the book: Subtitle*. Publisher Name

Κολιόπουλος, Δ. (2006). *Θέματα διδακτικής φυσικών επιστημών: Η συγκρότηση της σχολικής γνώσης*. Μεταίχμιο. ISBN 9789604551125

Χαλκιά, Κ. (2012). *Διδάσκοντας Φυσικές Επιστήμες. Θεωρητικά ζητήματα, προβληματισμοί, προτάσεις*. Πατάκης. ISBN 9789601643083

Δύο κλπ. συγγραφείς:

Author, A. A., & Author, B. B. (yyyy). *Title of the book: Subtitle*. Publisher Name.

Prigogine, I., & Stengers, I. (1984). *Order out of chaos*. Bantam.

Commented [ΕΝΕΦΕΤ8]: Στην 7η έκδοση έχει καταργηθεί η αναγραφή της πόλης.

Commented [ΕΝΕΦΕΤ9]: Για τα βιβλία, τις συλλογικές εκδόσεις και τις περιοδικές εκδόσεις είναι χρήσιμο, αλλά κατά ΑΡΑ 7 όχι απαραίτητο, το ISBN/ISSN.

Commented [ΕΝΕΦΕΤ10]: Τίτλος του βιβλίου ή των πρακτικών ή του συλλογικού τόμου, σε πλάγια γραφή. Μετά προστίθεται ο εκδοτικός οίκος.

Συλλογικός τόμος

Editor, A. A., Editor, B. B., & Editor, C. C. (Eds.). (yyyy). *Title of the book: Subtitle*. Publisher Name.

Goodwin, P. (Ed.). (2005). *The literate classroom*. David Fulton.

Malici, A., & Smith, E. S. (Eds.). (2018). *Political science research in practice*. Routledge.

Anastasiades, P. & Zaranis, N. (Eds.). (2016). *Research on e-Learning and ICT in Education Technological, Pedagogical and Instructional Perspectives*. Springer.

Ομάδα συγγραφέων ή Οργανισμού με ακρωνύμιο

National Generation Science Standards (NGSS) Lead States. (2013). *Next generation science standards: For states, by states*. The National Academy Press.

Μεταφρασμένο βιβλίο

Author, A. A., Author, B. B., & Author, C. C. (yyyy). *Title of the book: Subtitle* (A. A. Translator, B. B. Translator, & C. C. Translator, Trans.; # ed.). Publisher Name. (Original work published yyyy)

Wittgenstein, L. (2009). *Philosophical investigations* (G. E. M. Anscombe, P. M. S. Hacker, & J. Schulte, Trans.; 4th rev. ed.). Wiley-Blackwell. (Original work published 1953)

Αδημοσίευτες Διδακτορικές και Διπλωματικές εργασίες

Author, A. A. (yyyy). *Title of the dissertation: Subtitle* [Unpublished doctoral dissertation / master's thesis]. Institution Name.

Zaragoza, K. (2005). *A moral psychology of blame* [Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή]. Princeton University.

Ζουπιδης, Α. (2012). *Διδασκαλία και μάθηση με τη χρήση μοντέλων Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας: εφαρμογή στα φαινόμενα της πλεύσης/ βύθισης*. [Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή]. ΠΤΝ-ΠΔΜ.

Έψιμος, Γ. (2004). *Κριτική θεώρηση πλαισίου ανάλυσης Αναλυτικών Προγραμμάτων Φυσικών Επιστημών. Εφαρμογή σε Αναλυτικά Προγράμματα Φυσικής Γυμνασίου*. [Αδημοσίευτη διπλωματική εργασία]. ΑΠΘ: ΠΜΣ ΠΤΔΕ.

Commented [ΕΝΕΦΕΤ11]: Για τον αριθμό των συγγραφέων, ισχύει ό,τι παραπάνω για έως 20 και για πάνω από 21 ονόματα.

Commented [ΕΝΕΦΕΤ12]: Αναφορά σε συλλογικό τόμο.

Commented [ΕΝΕΦΕΤ13]: Αναφορά σε μεταφρασμένο έργο: Συγγραφέας, (έτος έκδοσης μετάφρασης), τίτλος (μεταφραστής, αριθμός αναθεωρημένης έκδοσης πρωτότυπου). Εκδότης (έτος πρωτότυπης πρώτης έκδοσης)

Διδακτορικές και Διπλωματικές εργασίες με σύνδεσμο σε αποθετήριο

Author, A. A. (yyyy). *Title of the dissertation: Subtitle* [Doctoral dissertation, Institution Name]. Repository Name. <https://URL>

Boudreaux, C. M. (2015). *The city framed: A photographic examination of space and violence in Ciudad Juarez* [Διδακτορική Διατριβή, Tulane University]. Tulane University Theses and Dissertations Archive.

<https://digitallibrary.tulane.edu/islandora/object/tulane%3A27939/datastream>

Ξηρουχάκη Φιλιά (2010). *Οι εναλλακτικές ιδέες των μαθητών πάνω στις Φυσικές Επιστήμες – τα κοινά χαρακτηριστικά τους*. [Μεταπτυχιακή εργασία, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο. Ανακτήθηκε στις 7/3/2021, στο https://elocus.lib.uoc.gr/dlib/1/f/7/metadata-dlib-ec4701140d6b8c607888b4a711a562cc_1282560152.tkl#

Σημειώσεις

1. Για τον ίδιο συγγραφέα ή για την ίδια ομάδα συγγραφέων η βιβλιογράφηση γίνεται χρονολογικά, αρχόμενη από την παλαιότερη χρονολογικά δημοσίευση π.χ.
Patel, S. N. (χ.χ.)
Patel, S. N. (2016).
Patel, S. N. (2020a).
Patel, S. N. (2020b).
Patel, S. N. (in press).
2. Όταν το αντικείμενο ανακτήθηκε από το διαδίκτυο, να αναφέρεται η χρονολογία τελευταίας επιτυχούς πρόσβασης καθώς και το url της ιστοσελίδας ανάκτησης, όπως φαίνεται παραπάνω στην αναφορά της μεταπτυχιακής εργασίας της Ξηρουχάκη (2010).